

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt VI. De subjecto, causa, objecto, ac fine Contemplationis infusæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

In quib⁹ Ecce dissimilis apertum inter acquisitionem & conve-
nientiam contemplationem, quod hæc divinum illud
ant, & in minis radios à fonte luminis immediatè fert ac-
quisit⁹ cipiat, ac proinde clariorem aspectum habeat, &
differat g̃stam lapidarem quam acquisitione contempla-
tionis, quæ speculatio potius dicitur; quia lumen
acquisitionis non immediatè ab ipso DEO, sed
conveniens quasi per speculum, nempe per scripturam, vel do-
cumentum, sicut sp̃eculum materiale; & ita verita-
tem non æquæ puram ac limpidadam, sed potius ob-
nubilatam intueretur.

Demum, licet ista contemplationum genera
in his, alijque multis maximè differant, conveni-
unt tamen in materia sive objecto, & in alijs pro-
prietatibus & effectibus; distant tamen quāplū
ritum, quia insula contemplatio maiore in lucis,
amoris, levitatisq; se divina plenitudinem pte-
fert, ac ad DEUM ipsum perfectius perspicaci-
tūq; se intuendum promptior affurgit.

CAP V T VI.

*De subiecto, causa, objecto, ac sine Contempla-
tionis infusa.*

CONTEMPLATIONEM, ut ab ejus sub-
iecto incipiām, in intellectu potius quam in
voluntate confidere, peritissimum Doctorum
seneca tenet idque non obscure ex dictis super-
iori Cap. conjectur. Nam si contemplatio, q; iam
super naturam vocamus, aeternis dominante
etis vel sapientie, que dona intellectu luce su-
per naturali illustri, ac mirific ornant; conse-
quentis est, ut etiam contemplatio ad intellectum
vere pertineat, ac in eo am quam in connaturali
centro sustentetur. Cum enim sit spiritualis qua-
dam visio sive intuitio, qua divina intuemur & et-
ernas necessariæ ad animæ oculos, quorum est
veritas in inspicere, pertinere debet.

In tamen contemplationem in intellectu do-
cemos confidere, ut eam in voluntatem, si vera &
super naturalis sit, infligere necesse sit, ut laetus
Cap. 1. & 2. cap. pimus annona e. Et enim con-
templatio, ut recte adserit sanctus Thomas 2. 2.
guesl. 180. art. 1. charitatis velut filia, nascitur
eum ex charitate & DEI amore, q; iate ea sicut
habet, sive originem in voluntate, amorem in qua
Dei, q; ipse impellitur ad figendos os s; in de-
betum desiderando videre & contemplari, que tam
ardenter diligimus. Statim verò eum cum amo-
re & admiratione concipimus, immensa ejus bo-
nitate & pulchritudine affecti, iterum ad adesti-
torem amorem impetransq; denud succens,
auger magis ipsius DEI cognitione ac contempla-
tione, sive visio magis clara eicit. Unde est mirabilis in
contemplatione circulus: nam voluntatis amor
contemplationem patit, contemplatio novum
gignit amorem, qui iteum cognitionem prece-
denter, ac in ipsam efficiens reddit clatiorem,
ac iteum atque iterum cognitione & amor invicem
juvatur. Merito igitur à contemplationis purita-
te in infinitum datur, qui contentus diuinitatum
specula riva intuitione (ut mos erat antiquis Phi-
losophis) ad amorem DEI aholique voluntatis af-
fectus contemplatione ipsa non excitat. Nec eni-
m contemplatio nuda veritatis visio dicenda est,
sed affectuosa, & quam ardens DEI amor gignit.
Sicut ipsis ex dilectione sponsa ardenter cupit
ejus pulchritudinem contemplari, & dam atten-
tus laetisq; eam inuenit, magis ac magis e-
judicet pulchritudinis amore vulneratur: & ita
in ueste ex amore, ac amor ex sponsi intuitione
mitabilius augeatur, libique invicem sunt causæ,

amor contemplationis, & contemplatio amoris.

Contemplationis subiectum breviter ostendi-
mus; jam ejus causam agentem, ex qua illa proce-
dit, explicemus, de qua te precedenti Cap. differui-
mus, ubi à Spiritu sancto, medio dono intellectus,
vel sapientia, tamquam ab uberrimo some con-
templationis gratiam modo quodam celesti c
divino promanare docimus. Sunt enim dī do-
na, sapientia inquam & intellectus, præcipua-
mina, quibus nostra mens à Spiritu sancto illata,
divina penetrai mysteria, & res maximè subli-
mes modo quodam jucundissimo ac suavissimo
ex unione, quam sapientia haber cum Spiritu di-
vino, à quo procedit, degustat: est enim non lo-
lum intuitiva ac limpitudinaria divinum cognitio,
sed & eorum lapidissima atque jucundissima
contemplatio. Quare cum Spiritus sanctus, me-
ditis his duobus luminaribus in calorem animi spe-
ctorum infusis, illis occultissima a tanta que sub
Fidei cortice latet, manifeste facit, cum volup-
tate maxima prælibanda concedat, memò incli-
lectus seu sapientia dono, leuipotius Spiritus san-
ctus tamq; amētifici principio adverbenda est.

Præterea causa proxima contemplationis res
potissimum numerantur à Dionysio Carthusiano
in *Tract. de contemp.* nempe fervidus amor DEI,
abstactio menis ab omni operatione circa crea-
ta, conatus mentis ad extentionem ac detrac-
tionem suam in DEO: & quanto perfectiores ha-
cause fuerint ac fortiores, tanto contemplatio
eamque consequens alienatio, leta raptus accepta-
sis, erunt diuturniores; quod tamen potissimum pen-
det à divina largita: ex quod enim directus mentem
in supernaturali elevatio conseruaret, & plene
diuini suspenſia permanebit. Et quoniam Ber-
nardus dicit, morulam esse brevem, id intelligentiam
est respectivæ ad imbecillitatem humanae
mentis, & ad id quod frequenter evenire solet,
non autem respectivæ ad divinam elemosiam,
qua aliquando desinet. Sanctos in rupi longo
temporis spatio. Hec ille.

Conemplationis præterea objectum est Di-
vina summa, sive omnium ejus effectuum, super
naturalis ac divinus intuitus. Est enim latitudine objecti
divinae contemplationis materia, q; se propero ejus
immensitudinem nullis ab his limitibus conuincit pos-
est quam his, nempe, Deus ipse in seipso, ac multi-
plex ejus perfectio, ut bonitas, sapientia, imme-
nitas, &c. & creatura omnis, que ab ipso emanat:
q; omnia non incongrue Iohannes Calu-
nus Collat. 1. cap. 15. breviter sequentibus verbis
comprehendit: *Contemplatio vero Dei, ut ille, ma-
tisarie concipitur: Nam DEVIS non sola incompre-
hensibilis illius substantia sua, admiratione cognoscitur,
quod tamen adhuc in sp̃e promissionis absconditur;* q; si
sed etiam creaturarum suarum magnitudine, re-
quisitus sue consideratione, vel quotidiana dispensa-
tionis auxilio pervideatur: quando scilicet que cum
Sancto suis per singulas generationes erit, more
purissima perlungat amissum potentiam ipsius, quæ
universa gubernatur, moderatur ac regit, cum immensitudi-
tatem scientie ejus, & ocularum, quem secreta cordium
latere non possint, trementi corde miratur; cum ar-
nam mari, undaramq; numerum dimensiones & cogi-
tumq; pavidis cogitamus: cum pluriarum gutta, cui
secularum horas ac dies, cum praeterita futura, in
versa obstupescientes scientie ejus, abscondere contempla-
mus; q; in effigie clementiam e, & consideramus,
que innumeræ flagitia, que singulis quibusq; mo-
mentis sub ipsis committuntur affecta, inde-
cessa longannitate sustentat; cum inueniam
vocationem, que nos nullis praecedentia

meritis gratia sic miserationis afferit; cum denique
quod actiones salutis tribuit adoptandis, cum quo-
dam admirationis intuens excedit; quod ita no-
nasci praecepit, ut ab ipsis incanabilius grata nobis Le-
gissima sue notitia traduceretur, quod ipse adversarium
vincens in nobis pro solo bona voluntatis affectu, exer-
cet ait crudine ac perpetuo nos premis maneret, et
postrem dispensationem sua incarnationis pro nostra
salute suscepit, ac mirabilia mysteriorum suorum in
cunctis gentibus dilatavit. Sunt autem dia quoque
huiusmodi contemplationes innúmera, que pro qua-
litate vite ac puritate cordis in nostris sensibus oriun-
tur, quibus Deus vel videtur mundis obtrubus, vel te-
netur. Haec tenus Caſſianus. Ac ut paucis ampli-
ſimam contemplationis materiam explicem, ea
omnia quæ ſub intellectus aut sapientia doni ob-
jectis contineri queant, (de quibus plenius sequen-
ti Libro differemus) ea inquam omnia con-tem-
platio divina rimando penetrat, ac penetra mita
cum dulcedine ac suavitate degustat.

Contem- Demum supernaturalis contemplationis finis
plationis five scopus est unio arcana & felicissima cum DEO
scopuseſt per amorem fructum: concedit enim DEUS do-
arcana num hoc contemplationis animabus sanctis, ut
cum Deo eas ad perfectam per amorem unionem ac trans-
formationem in ipsum DEUM perducat: et enim
hac unio, (ut in fratre de unitate via uberioris disti-
mamus) huius vita beatitudine, si quæ contingere
potest in hac mortali peregrinatione. Est vero
contemplatio, quæ mira modo Dei amorem ex-
citat, & desiderium intimæ unionis ac transfor-
mationis in ipsum dilectum inflammat.

Et præterea contemplatio ultimus & alius per-
fector gradus, huic felicissimæ unioni immediata,
ac in quo Spiritus sanctus iustorum animas
mita quadam luce, medio sapientie dono, in ciuis
illuminat, ardentissimo inflammat amore, ac de-
num jucundissima exultatione in DEUM extra se
positas, & a seipſis alienas transformat.

CAPUT VII.

*Supernaturalis Contemplationis proprieta-
tes & effectus.*

SANCTVS Gregorius super Ezechiel. Homil.
14. divina contemplationis proprietates brevi
oratione complexus est, dicens: *Vita contemplati-
va amabilis valde dulcedo est, que super semetipſam
animam rapi, celestis aperit, spirituālē amentis ocu-
lis patefacit.* Hæc ille: quibus præstantes con-
templationis supernaturalis proprietates p̄clarat
dicitur.

Conſu- Harum igitur prima est, que per semetipſam a-
lend. Jo- nimam rapi, ut significet, non quamcumque ele-
an. à Me- vationem mentis in DEUM contemplationem
supernaturalem esse, sed illam tam tam, in qua ani-
ca. 3. & 4 ma illustrationibus donorum Spiritus sancti pra-
Theolog. tacta, non humano, sed divino potius modo rapi-
mystica, ut ad divinas rapiatur, inquit, non raptu illo vi-
oſt. Tracta- lento & ecclastico, quo extra omnes sensus possit
rūd. Scho. ſursum ad DEUM magna animi perspicacitate,
la- ora- lufpōne, & stupore intuendum ab hac regione
tion. & in aliam, quæ lucis est, transferri: nam quainvis
supralat hoc aliquando in supernaturali contemplatione
dati An- contingat, tamē tamen, defacta quæ mentibus id
ton. à Spi- ſolē contingere, loquitur igitur de raptu sive e-
ritu S. & levatione, in eo ſentu, quo locutus est D. Grego-
Philipp. à tuis, nempe quando anima non per ſeipſam, ſuam-
SS. Tii. ve induſtriam & laborem ad divina elevatur, fed
nitare, hic de elevatione, qua divina patiens, ut loquitur
Tract. 3. S. Dionysius, media Spiritus sancti motione ad

eternorum contemplationem suavissime trahi.
lib. citati
tur, ita ut elevatio illa non tam activa quam paſſi-
va, non tam exclusus arbitrii noltriliberta-
art. 3. ille
tem, omnino videatur.

Hanc ergo mentis elevationem suspensione con-
sequitur, quæ nihil aliud est, quam quedam à re-
bus terrenis ad DEUM, & qua DEI sunt quasi
myſtici.

Optavi mortem omnium inordinatarum effecti-
onum, ac animi passionum; & earum omnium
oblitus, ac si eter⁹ mortuus, elegi suspensionem à
rebus quibuscumque creatis, ut animus sic eleva-
tus divina commodi possit inueniri. Uode Gre-
gorius 8. Moral. cap. 13. exponens quid ſi illud
ſuspendit, inquit: *Quid per animam, niſi men-
tis intentio; quid per os, niſi carnis fortitudo deſigna-
tur? Omne autem quod ſuspendit, procul dubio ab
im⁹ elevatur. Anim⁹ ergo ſuspendit, eligit ut oſſa
moriantur; quia dum mentis intentio ad alt⁹ ſe ſub-
levat, omnem in ſe fortitudinem vite exterioris necat.* Hæc ſuspensi, quamvis alia dulcissima videatur,
non incongrue violenta dici potest, non abſolute,
ſed inſpecto homine post peccatum lapſo, cui ve-
luti connaturale est, rebus vīſibilibus ac terrenis
tenacissime adhædere.

Deinde hac contemplatio (qua mens ad DE-
UM rapta, ac ab humanis recedens, ac omnium
oblita, divinitusque in alrum ſuspensi) divina aperi-
rit, qui ille Spiritus ejusdem excitor magnificus,
januas cœli aperit, magnitudinem multitudi-
nemque diuinarum sapientie & scientie DEI o-
ſtendit, ad eum modum quo ostendit D. Joanni
Apocalypſ. 4. quod repente oſtium illi fuit aper-
tum in caelo, & vox quadam tamquam tuba ipſi
dixerit: *Ascende huc, & oſtendam tibi que oportet ſe-
ri post haec.* Qui dum patet vocanti, statim ait:
Eui in ſpiritu, eo inquam ingressus. Hac igitur
ratione in ſupernaturali & infusa contemplatione
Deus aperit cœlum mentibus contemplativis, ac
ingressis illis profundiſſima tua gloria arcana re-
velat.

Vnde aperire cœlum, divina penetrare, est pro-
prietas effectus doni intellectus: est enim veluti clavis
aura, que corticem ſensibilium aperiens, ihe-
ſauos & divitias DEI omnionotentis intus latentes
manifestat, ac usque ad ipsum DEUM purè ac
nudè conſpicendum pertinet.

Contemplationem denum delectatio ſepiſſime
consequitur: nam cum contemplatio ſuperna-
turalis ſepiſſime, & ut imploratum ſapientia
don promonet, que miram dulcedinem cauſat,
neceſſe est ut voluptas maxima ex contemplatione
procedat. Quare mecit D. Gregorius Homil.
14. in Ezechiel. ut ſuprà, contemplationem non
tam delectabilem, quam ipsam delectationem ac
dulcedinem vocat: nam inquit: *Contemplativa vi-
ta amabilis valde dulcedo est.* Sed quia deſcen-
ditate ac dulcedine plura diximus ſuperius, in hiſ
amplius non immorabitur.

Effectus vero ſupernaturalis contemplationis
principiū ſunt, admiratio, delectatio, mentis nova
illustratio, ardentissima, ecclastica & anagogica di-
lectio, id est ſursum ducens ac rapiens ad divina.
Aliquando etiam provenit ex contemplatione in-
ſtimabilis quædam jucunditas, que jubilatio di-
citur. Ad omnes virtutum functiones mira animi
agilitas ac promptitudo, ac denum omnes effe-
ctus, quos alibi orationi ſupernaturali adſcripimus,
contemplationi, que praecipua orationis ſuperna-
turalis portio cenſetur, erunt meritò adſcribendi.

CA-

Principiū
divinæ
contem-
plat. effe-
ctus.